

حروف چینی فارسی در X_FPersian
نسخه ۰/۱۶۱۱۱۱۱۱

وفا خلیقی *

۲۷ تیر ۱۳۸۷

فهرست مطالب

۲	۱	مقدمه
۳	۲	فلسفه و دستورات
۳	۱.۲	قلم‌های فارسی
۳	۲.۲	اسکلت یک متن فارسی ساده
۳	۱.۲.۲	طبقات article و amsart
۴	۲.۲.۲	طبقه beamer
۴	۳.۲.۲	سایر طبقات
۵	۳.۲	نکات
۶	۴.۲	دستورات کلیدی
۷	۳	امکانات حروف چینی فارسی
۷	۱.۳	حروف چینی شعر
۷	۱.۱.۳	حروف چینی شعر سنتی
۸	۲.۱.۳	حروف چینی شعر نو
۹	۲.۳	تهیه اسلاید
۹	۳.۳	نوشته سرصفحه
۹	۴.۳	قرار دادن عکس
۹	۵.۳	جدول
۹	۶.۳	حروف چینی یک متن در چند ستون
۱۰	۴	تغییرات جدید

۱ مقدمه

به حروف‌چینی فارسی با XqPersian خوش آمدید. هدف XqPersian ارائه یک بسته کاملاً کامل و پایدار برای حروف‌چینی است. لطفاً به خاطر داشته باشید که XqPersian هنوز در حالت آزمایش است و این نسخه ۰/۱۶۱۱۱۱۱۱ از آن است. من سعی کرده‌ام، می‌کنم و خواهم کرد تا تمام امکانات حروف‌چینی فارسی را در XqPersian جمع کنم. اما این خود نیاز به آزمایش و امتحان دارد تا اشکالات پیدا و رفع شود.

لطفاً قبل از استفاده از XqPersian این سند را بدقت بخوانید تا با دستورات و امکانات XqPersian آشنا شوید. همچنین اگر اشکالی، پیشنهادی و یا سؤالی دارید، می‌توانید آن را به نویسنده XqPersian گزارش دهید تا مؤلف XqPersian بتواند نسخه بعدی کاملتری را ارائه دهد.

دوست دارم از صمیم قلب از آقای Jonathan Kew برای پشتیبانی‌ها و اعتمادشان به من تشکر کنم. در اینجا نیز دوست دارم از مسئولان پروژه‌های تک‌پارسی و فارسی‌تک تشکر و قدردانی کنم به این خاطر که نوشتن XqPersian ممکن نبود مگر با مطالعه کدهای این دو پروژه. همچنین تعدادی از امکانات فارسی‌تک و تک‌پارسی در XqPersian گنجانده شده است.

در پایان نیز دوست دارم صمیمانه از دوستان خوب و نازنینم در وبلاگ فارسی‌لاتک، آقایان مصطفی واحدی، مهدی امیدعلی، مرتضی خدادادیان، وحید قاسمیان و بسیاری از دوستان دیگر تشکر کنم. بدون نظرات و پشتیبانی‌های این دوستان، من نمی‌توانستم انگیزه لازم را در انجام این کار پیدا کنم.

۲ فلسفه و دستورات

فلسفه $X_{\text{q}}\text{Persian}$ این است که یک استفاده کننده معمولی باید قادر باشد به راحتی به حروف چینی فارسی بپردازد. در حال حاضر $X_{\text{q}}\text{Persian}$ با کلاسهای `article`, `amsart`, `amsbook`, `report`, `book`, `bookest`, `refrep` و `beamer` به زیبایی و آسانی کار می کند. در هر نسخه از $X_{\text{q}}\text{Persian}$ تلاش بر این است تا حداقل سه کلاس دیگر نیز به آن اضافه شود. همچنین در هر نسخه بسته های زیادی نیز به $X_{\text{q}}\text{Persian}$ اضافه خواهند شد تا کاربران آزادی کامل در حروف چینی فارسی داشته باشند.

۱.۲ قلمهای فارسی

تعدادی قلمهای فارسی مناسب با $X_{\text{q}}\text{Persian}$ عرضه می شوند. این قلمها در پوشه `True Type Fonts` قرار دارند. لطفاً قبل از انجام هر کاری این قلمها را روی سیستم خود نصب کنید.

۲.۲ اسکلت یک متن فارسی ساده

۱.۲.۲ طبقات `article` و `amsart`

```
\documentclass{article}
\usepackage{xepersian}
\title{عنوان مطلب}
\author{نام نویسنده}
\begin{document}
\maketitle
\tableofcontents
\section{یک قسمت}

:

\subsection{یک زیر قسمت}

:

\subsubsection{یک زیر زیر قسمت}

:

\end{document}
```

۲.۲.۲ طبقه beamer

```
\documentclass[hyperref=xetex]{beamer}
\usepackage{xepersian}
\title{عنوان مطلب}
\author{نام نویسنده}
\begin{document}
\frame{\maketitle}
\section{یک قسمت}
\frametitle{مطلب}
\framesubtitle{زیر مطلب}

:

\end{frame}

:

\end{document}
```

۳.۲.۲ سایر طبقات

```
\documentclass{book}
\usepackage{xepersian}
\title{عنوان مطلب}
\author{نام نویسنده}
\begin{document}
\maketitle
\tableofcontents
\chapter{یک فصل}

:

\section{یک قسمت}

:

\subsection{یک زیر قسمت}

:

\subsubsection{یک زیر زیر قسمت}

:

\end{document}
```

۳.۲ نکات

- $\text{X}_{\text{T}}\text{Persian}$ قلم نازلی را برای قلم فارسی به عنوان پیش فرض استفاده می کند لذا باید این قلم را روی سیستم خود نصب کرده باشید. اگر می خواهید از قلم دیگری به عنوان قلم فارسی استفاده کنید، می توانید دستور زیر را در پیش درآمد فایل خود قرار دهید:

```
\newfontfamily\farsifont[Script=Arabic,Scale=1.2,Mapping=farsidigits]{name of your font}
```

- اگر می خواهید پاراگرافی انگلیسی بنویسید باید آن پاراگراف را در محیط english قرار دهید:

```
\begin{english}
```

```
:
```

```
\end{english}
```

- $\text{X}_{\text{T}}\text{Persian}$ بصورت پیش فرض بسته های amsmath, amssymb, amsthm و دیگر بسته های مربوط را فراخوانی می کند لذا شما نباید این بسته ها را دوباره در پیش درآمد فایل خود فراخوانی کنید.
- $\text{X}_{\text{T}}\text{Persian}$ بصورت خودکار بسته graphicx را فراخوانی می کند لذا شما نباید این بسته را در پیش درآمد فایل خود فراخوانی کنید.

۴.۲ دستورات کلیدی

`\XePersian`: برای قرار دادن نماد `XqPersian`. البته اگر در محیط `english` نیستید باید از شکل `\lr{\XePersian}` این دستور استفاده کنید.

`\rl{}`: برای قرار دادن کلمه/کلمات و یا جمله‌ای فارسی زمانی که در محیط `english` هستیم. کلمه/کلمات و یا جمله فارسی درون `{}` قرار می‌گیرد.

`\lr{}`: برای قرار دادن کلمه/کلمات و یا جمله‌ای انگلیسی زمانی که در محیط `english` نیستیم. کلمه/کلمات و یا جمله انگلیسی درون `{}` قرار می‌گیرد.

`\footnote{}`: برای قرار دادن زیرنویس فارسی. متن فارسی را درون `{}` قرار می‌دهیم.

`\Footnote{}`: برای قرار دادن زیرنویس انگلیسی. متن انگلیسی را درون `{}` قرار می‌دهیم.

`\pagenumbering{farsi}`: برای تبدیل شماره صفحات از عددی به حروف الفبای فارسی.

`\pagenumbering{arabic}`: برای تبدیل شماره صفحات از حروفی به عددی.

۳ امکانات حروف چینی فارسی

۱.۳ حروف چینی شعر

حروف چینی شعر از فارسی تک به XǝPersian اضافه شده است. در اینجا لازم می‌دانم از آقای بهداد اسفهد که مؤلف اصلی آن هستند تشکر کنم.

لطفاً به خاطر داشته باشید که برای حروف چینی شعر نیازی به قراردادن بسته‌ای خاص ندارید؛ XǝPersian این کار را بصورت خودکار انجام می‌دهد.

۱.۱.۳ حروف چینی شعر سنتی

حروف چینی شعر سنتی در محیطی به نام oldpoem انجام می‌گیرد. این محیط دو حالت دارد:

حالت معمولی

هله رفتیم و گرانی ز جمالت بردیم	جهت توشه ره ذکر وصال بردیم
تا که ما را و ترا تذکره خوشی باشد	دل خسته بتو دادیم و خیالت بردیم
آن خیال رخ خوبت که قمر بنده اوست	وان خم ابروی مانند هلال بردیم
و آن شکرخنده خوبت که شکر تشنه اوست	ز شکر خانه مجموع خصال بردیم
چون کبوتر چو بپریم بتو بازاییم	زانکه ما این پر و بال از پر و بالت بردیم
هر کجا پرد فرعی، بسوی اصل آید	هر چه داریم هم از عز و جلالت بردیم
شمس تبریز شنو خدمت ما را ز صبا	گر شمالست و صبا هم ز شمال بردیم

شعر بالا با کد زیر تولید شده است:

```
\documentclass{article}
\usepackage{xepersian}
\begin{document}
\begin{oldpoem}
&هله رفتیم و گرانی ز جمالت بردیم
\\جهت توشه ره ذکر وصال بردیم
&تا که ما را و ترا تذکره خوش باشد
\\دل خسته بتو دادیم و خیالت بردیم
&آن خیال رخ خوبت که قمر بنده اوست
\\وان خم ابروی مانند هلال بردیم
&و آن شکرخنده خوبت که شکر تشنه اوست
\\ز شکر خانه مجموع خصال بردیم
&چون کبوتر چو بپریم بتو بازاییم
\\زانکه ما این پر و بال از پر و بالت بردیم
&هر کجا پرد فرعی، بسوی اصل آید
\\هر چه داریم هم از عز و جلالت بردیم
&شمس تبریز شنو خدمت ما را ز صبا
گر شمالست و صبا هم ز شمال بردیم
\end{oldpoem}
\end{document}
```


حالت ستاره دار

هله رفتیم و گرانی ز جمالت بردیم
 جهت توشه ره ذکر وصال بردیم
 تا که ما را و ترا تذکره خوش باشد
 دل خسته بتو دادیم و خیالت بردیم
 آن خیال رخ خوبت که قمر بنده اوست
 وان خم ابروی مانند هلال بردیم
 و آن شکر خنده خوبت که شکر تشنه اوست
 ز شکر خانه مجموع خصال بردیم
 چون کبوتر چو بپریم بتو بازاییم
 زانکه ما این پر و بال از پر و بالت بردیم
 هر کجا پرد فرعی، بسوی اصل آید
 هر چه داریم هم از عز و جلالت بردیم
 شمس تبریز شنو خدمت ما را ز صبا
 گر شمالست و صبا هم ز شمال بردیم

شعر بالا با کد زیر تولید شده است:

```
\documentclass{article}
\usepackage{xepersian}
\begin{document}
\begin{oldpoem*}
&هله رفتیم و گرانی ز جمالت بردیم
&\&جهت توشه ره ذکر وصال بردیم
&تا که ما را و ترا تذکره خوش باشد
&\&دل خسته بتو دادیم و خیالت بردیم
&\&آن خیال رخ خوبت که قمر بنده اوست
&\&وان خم ابروی مانند هلال بردیم
&\&و آن شکر خنده خوبت که شکر تشنه اوست
&\&ز شکر خانه مجموع خصال بردیم
&\&چون کبوتر چو بپریم بتو بازاییم
&\&زانکه ما این پر و بال از پر و بالت بردیم
&\&هر کجا پرد فرعی، بسوی اصل آید
&\&هر چه داریم هم از عز و جلالت بردیم
&\&شمس تبریز شنو خدمت ما را ز صبا
&\&گر شمالست و صبا هم ز شمال بردیم
\end{oldpoem*}
\end{document}
```

۲.۱.۳ حروف چینی شعر نو

حروف چینی شعر نو نیز در محیطی به نام newpoem امکان پذیر است. این محیط دارای دو حالت معمولی و ستاره دار می باشد.

۲.۳ تهیه اسلاید

به آسانی می‌توانید اسلایدهای زیبایی را با کلاس beamer در X_YTeX Persian درست کنید. دو مثال نیز در پوشه doc موجود می‌باشد. در نسخه‌های بعدی تلاش خواهد شد تا کلاسها و بسته‌های مختلف و متنوع دیگری را برای تهیه اسلاید در X_YTeX Persian فراهم آورد.

۳.۳ نوشته سرصفحه

برای فعال کردن نوشته سر صفحه سه راه وجود دارد:

- در پیش‌درآمد فایل خود دستور `\pagestyle{headings}` را قرار دهید.
- در پیش‌درآمد فایل خود دستور `\pagestyle{myheadings}` را قرار دهید و سپس `myheadings` را تعریف کنید.
- از بسته `fancyhdr` استفاده کنید که کاملاً با X_YTeX Persian سازگار است.

۴.۳ قرار دادن عکس

قرار دادن عکس نیز به آسانی امکان پذیر است. هر چند که می‌توانید از دستورات X_YTeX استفاده کنید اما دستور `\includegraphics` پیشنهاد می‌شود.

۵.۳ جدول

به آسانی می‌توانید جدول خود را در X_YTeX Persian تولید کنید.

۶.۳ حروف چینی یک متن در چند ستون

می‌توانید تا ۵ ستون داشته باشید. برای حروف چینی یک متن در چند ستون از محیط زیر استفاده می‌کنیم:

```
\begin{multicols}{number of columns}
```

```
:
```

```
\end{multicols}
```

۴ تغییرات جدید

۱. مستقل سازی Xe_{La}T_EX از ArabX_{La}T_EX.
۲. ساختن فارسی به عنوان زبان اصلی تا دیگر نیازی به محیط آزاردهنده farsi نباشد.
۳. معرفی محیط جدید و مفید english.
۴. اصلاح چند باگ بزرگ.
۵. اصلاح عدم سازگاری xepersian با نسخه جدید bidi.
۶. درست چاپ شدن شماره بخش‌ها، فصل‌ها، قسمت‌ها، زیرقسمت‌ها و زیر زیر قسمت‌ها (در نسخه قبلی این شماره‌ها از سمت مخالف (چپ) شروع می‌شدند).
۷. تغییر نوع شماره‌گذاری صفحه، بخش، فصل، قسمت، زیرقسمت و زیر زیر قسمت برای سازگاری کامل با سایر بسته‌ها.
۸. اضافه کردن امکان داشتن شماره صفحه به ترتیب حروف الفبای فارسی، برای عوض کردن شماره صفحه از عددی به حروفی کافی است فرمان `\pagenumbering{farsi}` را به کار ببرید و اگر دوباره دوست داشتید شماره صفحه را از حروفی به عددی تغییر دهید کافی است از فرمان `\pagenumbering{arabic}` استفاده کنید.
۹. امکان داشتن جدولی که در بعضی از خانه‌های آن بتوان به راحتی انگلیسی نوشت. لطفاً به مثال زیر توجه کنید:

من و تو	تو و من
me and you	you and me

جدول بالا با کد زیر تولید شده است:

```
\documentclass{article}
\usepackage{xepersian}
\begin{document}
\begin{center}
\begin{tabular}{|r|r|}\hline
\hline
\lr{me and you}&\lr{you and me}\hline
\end{tabular}
\end{center}
\end{document}
```

۱۰. امکان داشتن شماره پیوست بر حسب حروف الفبا.